

ЗАМОНАВИЙ ТИББИЁТДА РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ҚЎЛЛАШ ВА УНИНГ САЛОМАТЛИКНИ САҚЛАШ ТИЗИМИДАГИ АҲАМИЯТИ

Култаев Шухратжон Холбоевич

**Қарши давлат университети, Тиббиёт факультети, “Клиник анатомия”
кафедраси ўқитувчиси**

Файзуллаева Маржона Ўткировна

1- курс талабаси

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18955413>

Аннотация: Мазкур мақолада тиббиёт соҳасида рақамли технологиялардан фойдаланишнинг аҳамияти таҳлил қилинган. Соғлиқни сақлаш тизимида электрон тиббий маълумотлар, телемедицина ва сунъий интеллект технологияларини жорий этиш имкониятлари кўриб чиқилган. Тадқиқот натижалари рақамли технологиялар тиббий хизмат сифатини ошириш, ташхис қўйиш жараёнини тезлаштириш ва беморларга кўрсатиладиган тиббий ёрдам самарадорлигини оширишга хизмат қилишини кўрсатади.

Калит сўзлар: рақамли тиббиёт, телемедицина, электрон тиббий маълумотлар, диагностика, тиббий технологиялар.

Кириш. Соғлиқни сақлаш тизими жамият тараққиётининг муҳим таркибий қисмларидан бири ҳисобланади. Замонавий тиббиётда инновацион ва рақамли технологиялардан фойдаланиш тиббий хизматлар сифатини оширишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Айниқса, рақамли тиббиёт тизимини ривожлантириш орқали беморларга тезкор ва самарали тиббий ёрдам кўрсатиш имкониятлари кенгаймоқда.

Бугунги кунда тиббиёт соҳасида ахборот технологияларини жорий этиш ташхис қўйиш, даволаш ва профилактика ишларини янада такомиллаштиришга хизмат қилмоқда. Шунингдек, телемедицина хизматлари орқали масофадан туриб тиббий маслаҳатлар бериш имконияти яратилмоқда[1]. Замонавий тиббиётда рақамли технологиялардан фойдаланиш тиббий маълумотларни сақлаш ва қайта ишлаш жараёнларини соддалаштиради ҳамда шифокорлар фаолияти самарадорлигини оширади [2].

Тиббиёт соҳасида рақамли технологияларни жорий этиш масалалари кўплаб тадқиқотчилар томонидан ўрганилган. Илмий тадқиқотлар шуни кўрсатадики, ахборот технологиялари тиббий хизматларнинг сифати ва самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

Айрим тадқиқотларда электрон тиббий маълумотлар тизими шифокорлар учун бемор ҳақидаги маълумотларни тезкор равишда олиш имконини бериши таъкидланган [3]. Шунингдек, сунъий интеллект технологиялари тиббий диагностика жараёнида муҳим восита сифатида қаралмоқда.

Бугунги кунда телемедицина технологиялари орқали масофадан туриб тиббий хизматлар кўрсатиш имконияти кенгайиб бормоқда. Бу эса айниқса чекка ҳудудларда яшовчи аҳоли учун тиббий хизматлардан фойдаланиш имкониятини оширади [4].

Электрон тиббий маълумотлар тизими (Electronic Health Records) беморлар ҳақидаги тиббий маълумотларни рақамли шаклда сақлаш ва бошқариш имконини беради. Бу тизим шифокорларга беморнинг касаллик тарихи, таҳлил натижалари ва

даволаш жараёни ҳақидаги маълумотларни тезкор равишда олиш имкониятини яратади. Электрон маълумотлар базаси тиббий хизмат кўрсатиш жараёнини самарали ташкил этишга хизмат қилади ва тиббий хатоларнинг олдини олишга ёрдам беради [5].

Телемедицина технологиялари масофадан туриб тиббий маслаҳатлар бериш ва беморларни кузатиш имкониятини яратади. Бу технология айниқса пандемия шароитида ўзининг самарадорлигини намоён қилди. Телемедицина орқали шифокорлар беморлар билан онлайн мулоқот қилиб, уларнинг ҳолатини назорат қилиши мумкин [6].

Сунъий интеллект технологиялари тиббий ташхис қўйиш жараёнида муҳим роль ўйнайди. Замонавий алгоритмлар тиббий тасвирларни таҳлил қилиш ва касалликларни аниқлашда шифокорларга ёрдам беради.

Айрим тадқиқотларда сунъий интеллект технологиялари рентген ва компьютер томографияси натижаларини таҳлил қилишда юқори аниқликни таъминлаши қайд этилган [7].

Тиббиёт соҳасида рақамли технологиялардан фойдаланиш бир қатор афзалликларга эга:

- тиббий маълумотларни тезкор қайта ишлаш
- ташхис қўйиш жараёнини тезлаштириш
- тиббий хизматлар сифатини ошириш
- беморлар учун қулайлик яратиш
- тиббий ресурслардан самарали фойдаланиш

Бу технологиялар тиббий хизматларнинг сифатини ошириш билан бирга соғлиқни сақлаш тизимининг самарадорлигини ҳам оширади [8].

Хулоса

Хулоса қилиб айтганда, замонавий тиббиётда рақамли технологияларни жорий этиш соғлиқни сақлаш тизимини ривожлантиришда муҳим аҳамиятга эга. Электрон тиббий маълумотлар, телемедицина ва сунъий интеллект технологиялари тиббий хизматларнинг самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

Келгусида рақамли тиббиёт технологияларини янада ривожлантириш ва уларни амалиётга кенг жорий этиш соғлиқни сақлаш тизимининг самарадорлигини янада ошириш имконини беради.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Topol E. The Patient Will See You Now. – Basic Books, 2015.
2. Wager K., Lee F., Glaser J. Health Care Information Systems. – Jossey-Bass, 2017.
3. Shortliffe E., Cimino J. Biomedical Informatics. – Springer, 2018.
4. WHO. Global Strategy on Digital Health 2020–2025. – Geneva, 2021.
5. Hoyt R., Yoshihashi A. Health Informatics. – Lulu Press, 2018.
6. Bashshur R. Telemedicine and e-Health. – Mary Ann Liebert Publishers, 2019.
7. Jiang F. Artificial Intelligence in Healthcare. – Elsevier, 2020.
8. OECD. Digital Health Systems. – Paris, 2021.